

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 5Co/19/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1307207296
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Juraj Považan
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2024:1307207296.2

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Považana a členov senátu JUDr. Jany Richterovej a JUDr. Milana Chalupku, v právnej veci žalobcu: Rímskokatolícka cirkev, Farnosť Báhoň, so sídlom v Báhoňi, IČO: 34 014 933, zast. MAPLE & FISH, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Žižkova 22B, proti žalovanému: Slovenský pozemkový fond, so sídlom v Bratislave, Búdkova cesta 36, IČO: 17 335 345, o vydanie nehnuteľností, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Pezinok zo dňa 25. marca 2015 č.k. 8C/323/2012-413 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa trov konania m e n í tak, že žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 93,40 %.
Žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1/Súd prvej inštancie rozsudkom uložil žalovanému povinnosť vydať a navrátiť žalobcovi vlastníctvo k vo výroku označeným nehnuteľnostiam do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku, vo zvyšku (v časti týkajúcej sa pozemkov parcely registra „E“ s parcelnými číslami 1579/1, 1579/2 a 1612) žalobu žalobcu zamietol a napokon vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

2/Žalobou sa žalobca domáhal vydania rozsudku, ktorým by súd navrátil vlastníctvo k nehnuteľnostiam evidovaným na PK vložke č. 10, kat. územie Báhoň, na PK vložke č. 88, katastrálne územie Jarná, a to do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Dôvodil tým, že je útvarom rímskokatolíckej cirkvi s vlastnou právnou subjektivitou v zmysle zák. č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkvi a náboženských spoločností a má za to, že on, resp. jeho právny predchodca bol pôvodným výlučným vlastníkom nehnuteľností špecifikovaných vo výroku rozhodnutia, ktorých vydania sa žalobca domáhal. Žalobca dňa 24.04.2006 vyzval žalovaného podľa zák. č. 161/2005 Z.z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam na navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam a na ich vydanie. Všetky požadované nehnuteľnosti sú poľnohospodárskou pôdou, alebo lesným pôdnym fondom a teda spĺňajú všetky náležitosti v zmysle § 2 ods. 1 citovaného zákona, pre vydanie týchto nehnuteľností. Žalobca v rámci žaloby uviedol, že nehnuteľnosti prešli do vlastníctva štátu z jedného z dôvodov uvedených v § 3 ods. 1 zák. č. 161/2005 Z.z. Žalobca od podania žaloby niekoľkokrát špecifikoval a upresňoval petit žaloby, ustálený predmet žaloby súd konštatoval až v podaní 23.03.2012, resp. 24.04.2013.

3/Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobca si uplatnil svoj nárok na vydanie nehnuteľností reštitučnými výzvami, v zákonom stanovenej prekluzívnej lehote. V reštitučnej výzve označil nehnuteľnosti odkazom na PKV a to PKV č. 10 katastrálne územie Báhoň a PKV č. 88 katastrálne územie Jarná. Z PK vložky č. 10 k.ú. Báhoň súdu vyplýva, zo zápisu v časti B por. Č. 2 z 27.10.1054 podľa administratívnej dohody o prevode správy nár. majetku sa vkladá vlastnícke právo pre Československý štát - Správa ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárstvo, oblastnej pobočky v Bratislave. Súd mal taktiež z výmeru Okresného národného výboru v Pezinku zo dňa 14.4.1950 zn. 611-31-1950 -VIII. Preukázané, že štát označené nehnuteľnosti poštátnil podľa zákona č. 46/1948 Sb. Je pravdou, že v PKV absentuje zápis o poštátnení a je poznamenaná len zmena správy

v zmysle administratívnej dohody. Je nepochybné, že k poštátneniu došlo v rozhodnom období a z dôvodu podľa § 3 ods. 1 písm. c) reštitučného zákona. Čiže zápis svedčí v prospech Československého štátu, pričom tieto nehnuteľnosti sú v súčasnosti v správe Slovenského pozemkového fondu. Pokiaľ ide o parcely č. 1579/1, 1579/2 a 1612 súd mal za preukázané, že boli najprv vedené v PKV č. 10 k. ú. Báhoň následne boli dňa 24.12.1954 odpísané do PKV č. 871 k.ú. Báhoň a z tejto PKV boli dňa 5.8.1960 odpísané do PKV č. 946 k.ú. Báhoň, kde bolo taktiež iba poznamenané, že podľa administratívnej dohody zo dňa 31.12.1959 - v správe odboru pôdohospodárstva rady ONV Bratislava v celosti. V tomto prípade absentuje zápis o poštátnení nehnuteľností, ale poznámka o zmene správy na podklade administratívnej dohody nepochybne preukazuje, že štát odňal pôvodnému vlastníkovi aj tieto nehnuteľnosti. Parcely, ktorých vydania sa žalobca domáhal, prešli v rozhodnom období na štát a to buď s poukazom na ust. § 3 ods. 1 písm. c) alebo písm. h) zák.č. 161/2005 Z.z., čo inak znamená, že bol naplnený reštitučný dôvod pre ich vydanie.

4/Žalobca počas konania niekoľkokrát špecifikoval petit žaloby a to z dôvodu, že išlo zastavané časti jednotlivých parciel, ktoré vydanie reštitučný zákon neumožňuje a preto súd konanie voči týmto parcelám zastavil. Žalobca so žalovaným počas konania uzavrel aj dohodu o navrátení vlastníckeho práva k časti žalovaným nehnuteľnostiam. Predmetom konania ostali parcely, ktoré boli vytvorené geometrickým č. 2106/13 k.ú. Báhoň z parcely č. 512/2 a 512/10 a ďalej parcely č. 1579/1, 1579/2 a 1612. Geometrickým plánom boli vytvorené parcely, ktoré zohľadňujú aktuálny skutkový stav t. j. geometrickým plánom sa vyčlenili časti jednotlivých parciel, ktoré nemôžu byť v zmysle zák. č. 161/2005 Z.z. predmetom vydania. Z vyššie uvedeného súd žalobe v časti vyhovel nakoľko ustálil, že vo vzťahu k parc. č. 512/53, 512/54, 512/55, 512/56, 512/57, 512/59, 512/63 bol naplnený reštitučný dôvod podľa zák. č. 161/2005 Z.z. a preto nárok žalobcu na vrátenie týchto parciel súd pokladal za dôvodný. Pokiaľ ide o parcely 1579/1, 1579/2 a 1612, súd žalobu v časti zamietol, nakoľko ako už bolo vyššie uvedené, tieto boli v rámci projektu pozemkových úprav, ktorý bol v k.ú. Báhoň schválený rozhodnutím č.j. OPÚ:/2007/448/2012-755/JD zo dňa 08.10.2012 prevedené na iné fyzické osoby a v súčasnosti tieto parcely už nie sú evidované v katastri nehnuteľností, v rámci pozemkových úprav boli tieto parcely rozdelené a stali sa súčasťou viacerých parciel. Tieto parcely nie sú evidované v katastri nehnuteľností, v prípade vyhovenia v tejto časti by takýto petit bol nevykonateľný a zároveň žalovaný nie je držiteľom týchto parciel a preto ani nie je pasívne legitimovaný.

5/O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 142 ods. 2 O.s.p. vzhľadom na pomer úspechu strán konania a rozhodol, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Tu súd poukázal na to, že žalobca vo výzve na navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam nešpecifikoval nehnuteľnosti, iba poukázal na PK vložku. Z dôvodu hroziacej preklúzie práva žalobca podal žalobu na súd dňa 24.4.2007, kde následne niekoľkými podaniami špecifikoval petit a zobral žalobu (sčasti) späť. Žalobca v podaní 27.6.2007 sám uviedol, že predmetom žaloby sú tiež parcely, ktoré žalobca v súčasnosti schopný špecifikovať iba pozemkovoknižným stavom, pretože Správa katastra Pezinok vyhotovila iba čiastočnú identifikáciu žalovaných nehnuteľností, následne čoho parcely nie je možné špecifikovať aktuálnym stavom vedeným v katastri nehnuteľností. Aby bolo možné upraviť žalobný petit v tejto časti v zmysle aktuálnej evidencie v katastri nehnuteľností, žalobca požiadal Správu katastra Pezinok. To znamená, že žalobca v čase podania žaloby nemal ustálený žalobný petit, ako aj preukázanie reštitučného dôvodu. Reštitučný titul žalobca preukázal až v priebehu konania, kde súdu doložil do spisu dňa 21.09.2009 výmer v prospech vlastníctva štátu v zmysle zák. 46/1948 Sb. Žalobca špecifikáciu nehnuteľností definitívne ustálil až podaním zo dňa 24.4.2013. Z toho dôvodu nemôže byť žalovanému na ujmu, že neuzavrel so žalobcom dohodu o vydaní nehnuteľností do 60 dní odo dňa doručenia výzvy v zmysle § 5 ods. 2 zák. č. 161/2005 Z.z., uzavrel súd prvej inštancie.

6/Proti tomuto rozsudku v žalobe zamietajúcej časti a v časti týkajúcej sa náhrady trov konania podal včas odvolanie žalobca. Vo vzťahu výroku o trovách konania žalobca poukázal na konštantnú judikatúru najvyšších súdnych autorít, v zmysle ktorej postačuje, ak oprávnená osoba uplatní nárok reštitučnou výzvou, kde označí pozemky odkazom na PK vložku a katastrálne územie, čo žalobca splnil. Vzhľadom na krátkosť času žalobca nebol objektívne schopný už v žalobe presne identifikovať nehnuteľnosti, vydania ktorých sa domáhal, žalovaný mu v tomto smere neposkytol žiadnu súčinnosť. Žalobca namietal, že v konaní mal prevažujúci úspech a preto by mal mať nárok na priznanie náhrady trov konania. V závere žalobca namietol nedostatočné odôvodnenie napadnutých častí rozsudku súdu prvej inštancie, v dôsledku čoho majú byť závery súdu nepreskúmateľné, rozsudok je v napadnutej časti arbitrárný a právne nepodložený. Navrhol preto, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, prípadne aby napadnutú časť rozsudku zmenil a žalobe v celosti vyhovel.

7/Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu považoval rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach za vecne správny. V časti týkajúcej sa náhrady trov poukázal na to, že žalobca vo všeobecnosti pri všetkých reštitučných konaniach nedokáže ani s odstupom plynutia dostatočného času označiť riadne nehnuteľnosti, vydania ktorých sa domáha. Žalovaný zotrval na svojich argumentoch v zmysle obsahu písomného podania zo dňa 20.11.2014, s poukazom na neodôvodnenosť žalobcovho návrhu, podaného výlučne z dôvodu zachovania práva žalobcu a bez akéhokoľvek zavinenia žalovaného, považoval rozsudok i v časti týkajúcej sa náhrady trov za správny a spravodlivý.

8/Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd rozsudkom z 27. februára 2018 č.k. 5Co/325/2015-445 rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutých výrokoch o čiastočnom zamietnutí žaloby a o trovách prvoinštančného konania ako vecne správny potvrdil, o trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Za vecne správny považoval rozsudok aj v časti náhrady trov prvoinštančného konania, a to z toho dôvodu, že z obsahu spisu a samotného priebehu konania vyplynuli také skutočnosti, z ktorých je zrejmé, že žalobca podmienky uplatnenia reštitučného nároku preukazoval postupne, až v priebehu konania, po ktorom preukázanie došlo k uzavretiu čiastkových dohôd o vydaní nehnuteľností a k následnému späťvzatiu žaloby v dotknutých častiach. Z uvedeného je zrejmé, že žalobca podal žalobu vo vzťahu k niektorým nehnuteľnostiam z dôvodu hrozby preklúzie práva na vydanie týchto nehnuteľností, a teda nebol to žalovaný, ktorého konanie by v konečnom dôsledku viedlo žalobcu k podaniu žaloby. V predmetnej veci preto nebolo možné niektoré z pôvodne v žalobe uvedených nehnuteľností vydať žalobcovi pred podaním žaloby, a to pre nepreukázanie nároku zo strany žalobcu. Nebolo by spravodlivé požadovať od žalovaného, aby náklady konania, ktorými sú výlučne trovy právneho zastúpenia, znášal tento ako povinná osoba, keď vznik týchto trov nezavinil, potrebu vymáhania reštitučného nároku súdnou cestou spôsobil sám žalobca svojou nečinnosťou resp. riadnym nepreukázaním nároku pred podaním žaloby na súd.

9/Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 29. novembra 2018 sp. zn. 5Cdo/146/2018 na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. februára 2018 č.k. 5Co/325/2015-445 konštatoval, že žalobca podal dovolanie proti tej časti potvrdzujúceho výroku rozsudku odvolacieho súdu, v ktorej odvolací súd ako vecne správny potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách prvoinštančného konania. Rozhodnutie o trovách konania (aj keď je súčasťou výrokovej časti rozsudku, ktorým súd rozhodol vo veci samej) má vo svojej podstate vždy povahu uznesenia, čo znamená, že dovolanie podané podľa § 421 ods. 1 CSP proti takémuto výroku rozsudku odvolacieho súdu nie je vzhľadom na znenie § 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. m/ CSP prípustné. Rovnako nie je dovolanie proti tejto časti potvrdzujúceho výroku rozsudku odvolacieho súdu prípustné ani podľa § 420 písm. f/ CSP, pretože túto časť potvrdzujúceho výroku rozsudku odvolacieho súdu nie je možné považovať za rozhodnutie vo veci samej. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

10/Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom z 2. apríla 2020 sp. zn. I.ÚS 387/2019 vyslovil, že základné právo sťažovateľky - Rímskokatolíckej cirkvi, farnosti Báhoň podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky <aspi://module='ASPI'&link='460/1992%20Zb.%2523%25C8l.46'&ucin-k-dni='30.12.9999'> a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd <aspi://module='ASPI'&link='209/1992%20Zb.%2523%25C8l.6'&ucin-k-dni='30.12.9999'> uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 146/2018 <aspi://module='JUD'&link='JUD3028308SK'&ucin-k-dni='30.12.9999'> z 29. novembra 2018 porušené boli, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 146/2018 <aspi://module='JUD'&link='JUD3028308SK'&ucin-k-dni='30.12.9999'> z 29. novembra 2018 zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. Preskúmaním napadnutého uznesenia ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu č. k. 5 Co 325/2015-445 z 27. februára 2018 neaplikoval § 420 písm. f) CSP <aspi://module='ASPI'&link='160/2015%20Z.z.%2523420'&ucin-k-dni='30.12.9999'>, pokiaľ ide o prípustnosť dovolania ústavne súladným spôsobom. Najvyšší súd v napadnutom uznesení nezohľadnil citované východiská ochrany základných práv a slobôd sťažovateľky, preto jeho prístup pri rozhodovaní o podanom dovolaní sťažovateľky podľa § 420 písm. f) CSP <aspi://module='ASPI'&link='160/2015%20Z.z.%2523420'&ucin-k-dni='30.12.9999'> proti uvedenému rozsudku krajského súdu nemožno hodnotiť inak ako taký, ktorý odporuje obsahu základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy <aspi://module='ASPI'&link='460/1992%20Zb.%2523%25C8l.46'&ucin-k-dni='30.12.9999'> a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Každé rozhodnutie súdu, ktorým sporovej strane neprizná náhradu trov konania, musí byť zo svojej podstaty výnimočným rozhodnutím, prijatým

na základe riadneho zváženia všetkých relevantných okolností konkrétneho prípadu a na základe prísne reštriktívneho výkladu § 257 CSP <aspi://module='ASPI'&link='160/2015%20Z.z.%2523257'&ucin-k-dni='30.12.9999'> a v ňom obsiahnutej formulácie „dôvody hodné osobitného zreteľa“. Uvedená právna úprava priamo vychádza z predchádzajúcej právnej úpravy zakotvenej v § 150 OSP <aspi://module='ASPI'&link='99/1963%20Zb.%2523150'&ucin-k-dni='30.12.9999'>. Ustanovenie § 257 CSP <aspi://module='ASPI'&link='160/2015%20Z.z.%2523257'&ucin-k-dni='30.12.9999'> predstavuje odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP <aspi://module='ASPI'&link='160/2015%20Z.z.%2523255'&ucin-k-dni='30.12.9999'>) aj zo zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP <aspi://module='ASPI'&link='160/2015%20Z.z.%2523256'&ucin-k-dni='30.12.9999'>). Súd podľa neho «nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu nahradit' trovy konania úspešnej strane, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane... Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon neuvádza ani exemplifikatívne. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnej praxi. To však neznamená, že tým vytvára priestor na celkom voľnú úvahu súdu. V zmysle dnes už ustálenej judikatúry (pozri k tomu napr. uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Mcd0 17/2009, sp. zn. 5 Cdo 67/2010 <aspi://module='JUD'&link='JUD61588SK'&ucin-k-dni='30.12.9999'> či sp. zn. 3 Mcd0 46/2012) ustanovenie § 257 nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradit' trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie § 257 preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Strane, ktorá mala vo veci úspech, nemožno nepriznať náhradu trov podľa výnimočného ustanovenia len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodnutia o určitom druhu nárokov... Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania (k tomu napr. nálezy Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 292/07 <aspi://module='JUD'&link='JUD53632SK'&ucin-k-dni='30.12.9999'> či sp. zn. I. ÚS 303/12 <aspi://module='JUD'&link='JUD81021SK'&ucin-k-dni='30.12.9999'>), ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu (pozri nálezy Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 727/2000)... Hranice sudcovskej úvahy sú dané účelom právnej úpravy náhrady trov konania, ktorá jej nepriznanie úspešnému účastníkovi pripúšťa len ako výnimku zo všeobecného procesného princípu zodpovednosti za výsledok sporového konania (§ 255 ods. 1). Priamo z textu zákonného ustanovenia vyplýva, že súd by mal podľa neho rozhodovať iba vo výnimočných prípadoch... Zmyslom predmetného zákonného ustanovenia je, že ak súd zvolí postup podľa neho, nemôže žiadnej zo strán (ani úspešnej, ani neúspešnej) priznať náhradu trov konania. Napriek doslovnému zneniu ustanovenia § 257 nepriznanie sa môže týkať všetkých trov alebo len ich časti... Na účely moderácie nie je rozhodujúce, na základe akej zásady boli trovy uložené a ktorá strana ich má platiť; moderovať možno aj trovy zastaveného konania. Ak súd má v úmysle použiť moderačné právo alebo ak ho niektorá zo strán navrhne, musí súd umožniť protistrane, aby sa k tomu vyjadrila (k zámeru aj k dôkazom). Nie je možné, aby súd dospel k vnútornému presvedčeniu, že je potrebné aplikovať ustanovenie § 257 a strane, ktorá by inak trovy získala, to neoznámil a táto by sa to dozvedela až z rozhodnutia. Súd v prípade použitia ustanovenia § 257 je povinný „vytvoriť procesný priestor“ umožňujúci stranám sporu vyjadriť svoje stanovisko k prípadnému použitiu tohto ustanovenia [pozri k tomu rozsudok ESLP Čepek proti Českej republike (sťažnosť č. 9815/10), ako aj nálezy Ústavného súdu ČR sp. zn. PL. ÚS 46/13 a sp. zn. I. ÚS 1593/15]. Strana má teda právo byť explicitne vyzvaná, aby včas k prípadnej aplikácii § 257 vyjadrila svoje stanovisko. Výrok rozhodnutia v prípade úplnej moderácie by mal znieť „stranám sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva“ resp. „súd stranám nárok na náhradu trov konania nepriznáva“. Výrok, že „žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania“ už nemá v CSP <aspi://module='ASPI'&link='160/2015%20Z.z.'&ucin-k-dni='30.12.9999'> oporu. Existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa musí súd vo svojom rozhodnutí riadne a presvedčivo odôvodniť, pretože v opačnom prípade by mohlo ísť o postup, ktorý by mohol mať znaky svojvôle... Aj podľa ustálenej súdnej praxe (pozri bližšie napr. nálezy Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 119/03 <aspi://module='JUD'&link='JUD32091SK'&ucin-k-dni='30.12.9999'> či uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 67/2010 <aspi://module='JUD'&link='JUD61588SK'&ucin-k-dni='30.12.9999'>) výnimočnosť použitia ustanovenia 257, ako aj to, v čom súd videl, že išlo o prípad hodný osobitného zreteľa, musí byť náležite odôvodnené.» (Števček, M.; Ficová, S.; Baricová, J.; Mesiarkinová, S.; Bajánková, J.; Tomašovič, M.; a kol. Civilný sporový poriadok <aspi://module='ASPI'&link='160/2015%20Z.z.'&ucin-k-dni='30.12.9999'>. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 940 - 943).

11/Najvyšší súd Slovenskej republiky na to svojim uznesením z 30. júla 2020 sp. zn. 2 Cdo 89/2020 rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 27. februára 2018 sp. zn. 5Co/325/2015 <aspi://module='JUD'&link='JUD2801273SK'&ucin-k-dni='30.12.9999'/> v časti týkajúcej sa náhrady trov konania zrušil a vec mu v tejto časti vrátil na ďalšie konanie. Konštatoval, že so zreteľom na povahu a účel dovolacieho konania dospel k záveru, že v danej procesnej situácii, ktorá nastala po náleze ústavného súdu pre dosiahnutie zmyslu a podstaty jeho nálezu z 2. apríla 2020 sp. zn. I. ÚS 387/2019 <aspi://module='JUD'&link='JUD3514236SK'&ucin-k-dni='30.12.9999'/>-60 prichádza v dovolacom konaní do úvahy len zrušenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti týkajúcej náhrady trov konania z existencie procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP <aspi://module='ASPI'&link='160/2015%20Z.z.'&ucin-k-dni='30.12.9999'/> v nadväznosti na porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy <aspi://module='ASPI'&link='460/1992%20Zb.'&ucin-k-dni='30.12.9999'/> tak, ako bolo uvedené v predmetnom náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky.

12/Odvolací súd potom opätovne preskúmal a prejednal vec v zrušenom rozsahu v zmysle § 379, 380 ods. 1 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu možno považovať za dôvodné.

13/Dôvodné je tvrdenie žalobcu, že reštitučný zákon nevyžaduje od oprávnenej osoby, aby v rámci prekluzívnej lehoty preukázala (nad všetky pochybnosti) splnenie všetkých podmienok. Reštitučný zákon jej iba ukladá, aby si uplatnila nárok reštitučnou výzvou a bol zrejmý reštitučný titul. Žalobca postupoval takýmto spôsobom a svoj nárok riadne a včas uplatnil kvalifikovanou výzvou, preukázala aj reštitučný titul, ktorý vyplýval z PK vložky. K podaniu žaloby došlo z dôvodu neochoty žalovaného dobrovoľne vydať nehnuteľnosti. Na uvedenom nemení nič ani skutočnosť, že žalobca v priebehu konania menil - spresňoval petít žaloby, ku ktorému úkonu bol nútený pristúpiť z dôvodu, že sa zmenila evidencia nehnuteľností a zároveň, že vzhľadom na úpravu v reštitučnom zákone nemohol žiadať vydanie nehnuteľností v ich pôvodnom stave v celej výmere. Išlo však o žalobcom objektívne nezavinený stav a v žiadnom prípade ho preto nemožno vylúčiť z práva na náhradu trov konania. Opačný výklad by bol formalistický, arbitrárny a v rozpore s právom žalobcu na spravodlivý súdny proces, takýto výklad nemá ani oporu v žiadnom právnom predpise a predstavuje nedovolenú tvorbu práva, na podklade ktorej dochádza k nedovolenej diskriminácii oprávnených osôb. V priebehu konania sa navyše riešili aj ďalšie otázky a žalobca musel preukazovať aj ďalšie podmienky a vyvracať nedôvodné námietky žalovaného. Napriek úspechu žalobcu vo veci odopretie práva na náhradu trov konania predstavuje jeho opakované poškodenie, v zmysle reštitučného zákona jeho účelom je kompenzovať krivdy spôsobené v minulosti oprávnenej osobe, preto v zmysle teleologického výkladu musí mať nepochybne oprávnená osoba, ako úspešná strana, právo na náhradu trov konania.

14/Žalobca teda dôvodne namieta, že v konaní mal väčšinový úspech, a preto má nárok na priznanie náhrady trov konania a trov právneho zastúpenia. Pred vydaním rozsudku súdu prvej inštancie žalovaný dobrovoľne vydal nehnuteľnosti o výmere 258.295 m², následne súd prvej inštancie žalobe vyhovel vo vzťahu k nehnuteľnostiam o výmere 12.691 m² a žalobu zamietol vo vzťahu k nehnuteľnostiam o výmere 9.251 m². Žalobca mal teda v spore úspech zodpovedajúci výmere 270.986 m² (96,70 %) a neúspech zodpovedajúci výmere 9.251 m² (3,30 %).

15/Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Uvedené zákonné ustanovenie vyjadruje zásadu zodpovednosti za výsledok konania (zásadu úspechu), čo znamená, že strana, ktorá mala vo veci plný úspech, má právo na náhradu všetkých trov konania proti strane, ktorá vo veci úspech nemala. Táto zásada platí ako v konaní pred prvoinštančným súdom, tak aj v odvolacom konaní.

16/Podľa § 255 ods. 2 CSP ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

17/Úspech strany sporu, ktorej vzniká povinnosť na náhradu trov, sa odpočíta od úspechu strany, ktorej vzniká právo na náhradu trov a až výsledok zakladá pomerný nárok na náhradu trov účelne vynaložených na uplatňovanie alebo bránenie práva. Tento výpočet sa opiera o to, že aj tá strana konania, ktorá nemala prevažujúci úspech, má v časti, v ktorej uspela, nárok na náhradu trov, resp. inak povedané (vzhľadom na to, že náhradu môže dostať len jedna - úspešnejšia - strana sporu) čiastočné procesné úspechy sa vzájomne, do rovnakej výšky, anulujú.

18/V danom prípade tak úspech žalobcu v rozsahu cca 96,70 % krátený o úspech (z procesného hľadiska) žalovaného (cca 3,30 %) predstavuje rozsah náhrady trov konania v pomere cca 93,40 % v prospech žalobcu, ktorý tak má právo na náhradu cca 93,40 % účelne vynaložených trov konania voči žalovanému.

19/Odvolaciemu súdu potom neostalo, než rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, týkajúcej sa náhrady trov konania zmeniť (§ 388 CSP) a žalobcovi náhradu trov prvoinštančného konania priznať.

20/Základné ustanovenie o nároku na náhradu trov konania vyjadrené v § 255 CSP (zásada úspechu v konaní) nevyučuje rôzny pomer úspechu v jednotlivých fázach konania - prvoinštančného, odvolacieho i dovolacieho, ktorý by vyústil do rozhodnutia o nároku na náhradu trov jednotlivých konaní (§ 262 ods. 1 CSP) tromi samostatnými výrokmi. Takéto rozhodnutie potom tvorí základ pre rozhodnutie súdu prvej inštanície postupom uvedeným v § 262 ods. 2 CSP. Možno preto uzavrieť, že dovolacie konanie predstavuje v tomto smere samostatnú, od ostatného konania nezávislú časť konania, čo zakladá súdu možnosť, nezávisle od celkového výsledku sporu rozhodnúť len o trovách dovolacieho konania, s prihliadnutím na úspech sporovej strany v dovolacom konaní, bez ohľadu na definitívny výsledok sporu (takýto stav by mal následne nájsť vyjadrenie vo výroku rozhodnutia, ktorým sa konanie končí). (Viď uznesenie Ústavného súdu SR z 19. 11. 2019, sp. zn. I. ÚS 453/2019).

21/O nároku na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V týchto konaniach úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v plnom rozsahu.

22/Rozhodnutie bolo senátom odvolacieho súdu prijaté jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštanícii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).